Toelichting op de wijzigingen in de maatschappelijke opdracht en de governance code

Maatschappelijke opdracht

1. Inleiding

A. Tekst gewijzigd:
“voor het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties, de zwembaden en de kunstijsbaan, inclusief de maatschappelijke programmering en dienstverlening die direct met deze accommodaties samenhangt. Vanuit deze rol werkt Sportbedrijf Hoorn samen met onderwijs, sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners en adviseert het de gemeente over de uitvoering van het lokale sport- en beweegbeleid. Aanvullende taken, waaronder bredere sport- en beweegstimulering en taken rond buitensport, maken alleen onderdeel uit van de opdracht nadat hierover afzonderlijk afspraken zijn gemaakt.”

Toelichting:
De opdracht bij de start van het Sportbedrijf is explicieter gemaakt.

B. Tekst toegevoegd:
“De uitvoering van deze opdracht vindt plaats binnen de door de gemeente gestelde maatschappelijke en financiële kaders, waarbij het Sportbedrijf Hoorn ruimte heeft om de uitvoering en exploitatie zelfstandig vorm te geven.”

Toelichting:
Deze tekst scherpt de rolverdeling tussen Gemeente en Sportbedrijf aan.

C. Tekst toegevoegd:
“De maatschappelijke opdracht geeft daarbij richting aan de te realiseren maatschappelijke doelen en prioriteiten op hoofdlijnen, zodat de verdere concretisering plaatsvindt in de dienstverleningsovereenkomst.”

Toelichting:
Deze tekst verheldert de functie tussen enerzijds maatschappelijke opdracht (hoofdlijnen) en anderzijds de dienstverleningsovereenkomst (detailuitwerking).

D. Tekst gewijzigd:
Deze maatschappelijke opdracht geldt voor de periode 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030 en loopt daarmee gelijk met de dienstverleningsovereenkomst. In 2029 vindt een evaluatie plaats van de maatschappelijke opdracht en de uitvoering daarvan. Op basis van deze evaluatie wordt beoordeeld of aanpassing van de maatschappelijke opdracht voor de volgende periode noodzakelijk is.

Toelichting:
De maatschappelijke opdracht is nu qua geldigheid gekoppeld aan de dienstverleningsovereenkomst. De evaluatie is daarnaast beter gepland. De opdracht liep eerst tot en met 2028. Dan zou de evaluatie al begin 2028 moeten plaatsvinden, rekening houdend met bestuurlijke besluitvorming. Dan is het Sportbedrijf circa 1 jaar actief. Met de nieuwe tekst wordt dit twee jaar en dat past beter bij de beoogde duur om het Sportbedrijf goed op te bouwen.

E. Tekst toegevoegd:
“Hierbij geldt als uitgangspunt dat de gemeente stuurt op doelen en kaders, en het Sportbedrijf Hoorn verantwoordelijk is voor de wijze van uitvoering en realisatie.”

Toelichting:
Dit maakt nogmaals duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Door het principe ook bij de uitvoering te herhalen, is duidelijk dat dit niet alleen een visie is, maar ook echt geldt in de praktijk.

2. Beleidsuitgangspunten

A. Tekst toegevoegd:
“Hierbij wordt uitgegaan van een brede toegankelijkheid en betaalbaarheid van sportvoorzieningen voor alle inwoners, met specifieke aandacht voor doelgroepen voor wie deelname minder vanzelfsprekend is. Uitgangspunt is dat het bestaande niveau van toegankelijkheid, beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de sportvoorzieningen wordt geborgd en waar mogelijk wordt verbeterd. De concrete uitgangssituatie, waaronder minimaal aanbod, openstelling, beschikbaarheid en tariefbescherming, wordt vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst en bijbehorende bijlagen. Binnen deze afspraken heeft Sportbedrijf Hoorn ruimte om operationele wijzigingen door te voeren, voor zover deze niet leiden tot een wezenlijke vermindering van het afgesproken dienstverleningsniveau of tot afwijking van de vastgestelde maatschappelijke en financiële kaders.”

Toelichting:
Betaalbaarheid en het niet versoberen van het aanbod staan hiermee nadrukkelijk in de maatschappelijke opdracht opgenomen. Daarnaast wordt het niveau nader toegelicht en gekoppeld aan de DVO, waarin de nadere uitwerking plaatsvindt.

B. Tekst toegevoegd:
“Sportbedrijf Hoorn benut de sportaccommodaties waar passend als onderdeel van de lokale sociale en gezonde basis. Daarbij wordt verbinding gezocht met gemeentelijke en regionale opgaven op het gebied van preventie, gezondheid, welzijn en participatie. Waar dit aansluit bij de lokale en regionale uitwerking van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), draagt het Sportbedrijf vanuit de eigen opdracht bij aan de verbinding tussen sport en bewegen, het sociaal domein en publieke gezondheid.”

Toelichting:
Met deze tekst wordt koppeling gemaakt met de Meerjarenvisie Social Beleid 2040. Het hoofddoel is namelijk om de sportvoorzieningen breder te benutten dan de functie sport en aan te laten sluiten bij rijksregeling AZWA en de activiteiten die daaruit voortvloeien.

C. Tekst aangepast:
“De SSB-opgave levert een persoonlijke (talent) ontwikkeling zoals mentale vaardigheden, plezier en zingeving, ongeacht leeftijd of achtergrond.”

Toelichting:
Door de toegevoegde tekst onder punt B was het nodig om deze tekst aan te passen, zodat deze beter aansluit en geen onnodige dubbeling geeft.

D. Tekst toegevoegd:
“Daarbij wordt gestreefd naar een goede samenhang tussen sportaccommodaties, openbare ruimte en andere voorzieningen, zodat efficiënt gebruik en maatschappelijke meerwaarde worden vergroot.”

Toelichting:
Deze toevoeging zorgt benadrukt het belang van betere benutting van de sportvoorzieningen; meer resultaat behalen met dezelfde middelen.

E. Tekst verplaatst en gewijzigd:
“Voor Sportbedrijf Hoorn ligt binnen deze brede gemeentelijke opgaven het zwaartepunt bij de pijler ‘Gezond zijn en vitaal oud worden’. De vier onderstaande sport- en beweegthema’s vormen de inhoudelijke prioriteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opdracht.

In de alinea onder de vier thema’s stond oorspronkelijk ‘Met name de pijler ‘Gezond zijn en Vitaal oud worden’ wordt verder vormgegeven via de vier sport- en beweegthema’s, die de kern van de opdracht vormen.’. Deze is nu verwijderd.

Toelichting:
De tekst geeft op de juiste plek prioritering aan de opgave van het Sportbedrijf binnen de bovengenoemde zes pijlers.

F. Tekst toegevoegd:
“Bij de uitwerking van deze thema’s wordt gestuurd op een evenwichtige balans tussen maatschappelijke impact, gebruik van voorzieningen en financiële haalbaarheid.”

Toelichting:
Hiermee is vastgelegd dat niet alleen naar geld wordt gekeken, maar ook naar maatschappelijke waarde.

3. Organisatie en positionering

G. Tekst toegevoegd:
“kansen, knelpunten en afwijkingen”

Toelichting:
Ter verduidelijking iets meer specificatie. Sluit vooral aan op de gevoeligheid omtrent ‘afwijkingen’.

H. Tekst toegevoegd:
“Daarbij betrekt het Sportbedrijf de gemeente tijdig wanneer deze effect kunnen hebben op de maatschappelijke doelen of financiële kaders.”

Toelichting:
Sluit aan op vorige toevoeging. Niet alleen tijdig signaleren maar ook tijdig melden, zodat de gemeente en raad tijdig in stelling kunnen worden gebracht.

5. Opdracht en verplichtingen

A. Tekst toegevoegd:
“De inzet is gericht op het optimaal en maatschappelijk benutten van de sportaccommodaties, waarbij prioriteit wordt gegeven aan onderwijs, maatschappelijke functies en sport- & beweegaanbieders.”

Toelichting:
De tekst verduidelijkt dat er prioritering zit op gebruik, waarmee dit ook wordt geborgd in de maatschappelijke opdracht.

B. Tekst toegevoegd:
“naar aanpalende taken, zoals beheer, onderhoud en exploitatie van buitensportvoorzieningen of activiteiten gericht op sport- en beweegstimulering, voor zover deze passen binnen de doelstellingen van de SSB-opgave. Voorgenomen uitbreidingen van de opdracht worden vooraf beoordeeld op de gevolgen voor de bestaande dienstverlening, benodigde capaciteit en middelen, structurele kosten en risico’s en de positie van andere betrokken uitvoerders. Uitbreidingen die binnen de door de gemeenteraad vastgestelde maatschappelijke en financiële kaders kunnen worden uitgevoerd, kunnen vervolgens nader worden uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst.

Indien een uitbreiding leidt tot een wijziging van de door de gemeenteraad vastgestelde maatschappelijke of financiële kaders, wordt deze uitbreiding vooraf ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.”

Toelichting:
Deze tekst is toegevoegd in verband met de beoogde doorontwikkeling van het sportbedrijf. Dat kan ook tijdens de periode van deze opdracht plaatsvinden. Daarvoor biedt de opdracht nu de ruimte. Uiteraard is dit wel gekaderd zodat de raad in positie blijft.

C. Tekst toegevoegd:
“Het Sportbedrijf Hoorn stuurt op een doelmatige inzet van middelen binnen de afgesproken financiële kaders. Afwijkingen worden tijdig gesignaleerd en besproken met de gemeente.”

Toelichting:
Hiermee is ook binnen dit hoofdstuk ‘opdracht en verplichtingen’ vastgelegd dat het sportbedrijf zorgvuldig met geld omgaat en afwijkingen tijdig met de gemeente bespreekt.

8. Overige taken

A. Tekst toegevoegd:
“Aanvullende opdrachten vinden plaats binnen de beschikbare capaciteit en middelen, tenzij hierover expliciet aanvullende afspraken worden gemaakt met de gemeente.”

Toelichting:
Deze toevoeging voorkomt er te veel extra taken bijkomen zonder middelen. Dat houdt de organisatie beheersbaar.

9. Monitoring en verantwoording

A. Tekst toegevoegd:
“Deze informatie richt zich op hoofdlijnen en omvat in ieder geval voortgang op maatschappelijke doelen, gebruik van voorzieningen en financiële ontwikkeling.”

Toelichting:
De raad krijgt hierdoor inzicht in de belangrijkste resultaten om vanuit haar positie te kunnen sturen.

Governance Code

1. Doel en karakter

A. Tekst gewijzigd:
“De Governance Code is een normerend afsprakenkader voor gedrag en samenwerking en is op zichzelf niet juridisch bindend. De formele taken en bevoegdheden van de directeur-bestuurder, de Raad van Commissarissen en de aandeelhouder worden vastgelegd in de statuten, evenals de besluitvorming over het jaarplan, de begroting en majeure besluiten. De dienstverleningsovereenkomst bevat de bindende afspraken over de uitvoering van de maatschappelijke opdracht, financiering, risicoverdeling, overleg, monitoring en de inhoud en frequentie van de verantwoording. Deze Governance Code geldt voor onbepaalde tijd. Voorstellen tot wijziging of vervanging worden door het college aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. Vastgestelde wijzigingen worden schriftelijk vastgelegd en, waar nodig, verwerkt in de statuten, de dienstverleningsovereenkomst en andere relevante documenten, met inachtneming van de daarvoor geldende bevoegdheden en besluitvormingsprocedures.”

Toelichting:
Deze alinea is aangescherpt op de inhoud van de verschillende documenten, die ook bondig in hoofdstuk 2 aan de orde komt.

3. Uitgangspunten van goed bestuur

A. Tekst toegevoegd:
“Hierbij wordt onder toegankelijkheid en inclusiviteit verstaan dat sportvoorzieningen voor alle inwoners beschikbaar en bereikbaar zijn, met bijzondere aandacht voor doelgroepen voor wie deelname minder vanzelfsprekend is.”

Toelichting:
Met deze toevoeging is duidelijker gemaakt wat binnen de governancecode wordt verstaan onder toegankelijkheid en inclusiviteit. Dit sluit aan bij het doel om sportvoorzieningen bereikbaar te houden voor verschillende groepen inwoners. De maatschappelijke opdracht benoemt dit als beleidsdoel; de governancecode maakt duidelijk hoe dit wordt meegenomen in bestuur, toezicht en besluitvorming.

B. Tekst toegevoegd:
"Uitgangspunt daarbij is dat de gemeente stuurt op maatschappelijke doelen en kaders, en het sportbedrijf verantwoordelijk is voor de wijze van uitvoering binnen die kaders."

Toelichting:
Deze aanvulling maakt de rolzuiverheid duidelijker.

4. Governancecyclus

A. Tekst toegevoegd:
“Gedurende het jaar vindt daarnaast periodiek overleg plaats over voortgang, signalen en ontwikkelingen, zoals nader uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst. Indien daartoe aanleiding bestaat, wordt de gemeenteraad aanvullend worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen of de voortgang van de maatschappelijke opdracht, bijvoorbeeld via een informatiebijeenkomst.”

Toelichting:
Deze toevoeging borgt dat voortgang, signalen en ontwikkelingen gedurende het jaar worden besproken. De governancecode legt dit principe vast, terwijl de dienstverleningsovereenkomst de frequentie en inhoud nader uitwerkt. Daarnaast blijft ruimte bestaan om de raad, indien gewenst of noodzakelijk, tussentijds te informeren over relevante ontwikkelingen.

5.1 Gemeenteraad

A. Tekst gewijzigd:
“(zoals omvang van de opdracht en de financiën)”

Toelichting:
Het woordje ‘tarieven’ is verwijderd. De gemeenteraad stelt namelijk de tarieven voor het Sportbedrijf niet vast. Dit is vastgelegd in de DVO, die door het college wordt vastgesteld. Daarin is ook bepaald dat het Sportbedrijf zelf bepaalde tarieven kan vaststellen. De raad heeft wel invloed op de indexering; dit is namelijk gekoppeld aan de indexering die in gemeentelijke begroting is bepaald.

B. Tekst toegevoegd:
“en governance code” en “Daarmee bepaalt de raad de kaders waarbinnen het Sportbedrijf opereert.”

Toelichting:
Dit maakt de rol van de raad iets concreter en voorkomt onduidelijkheid over verantwoordelijkheden. Het vaststellen van de governance code is een raadsbevoegdheid en daarom toegevoegd.

5.2 en 5.3 College van burgemeester en wethouders en Ambtelijke organisatie
Deze zijn beide volledig nieuw ingevoegd ter extra verduidelijking van de rollen.

5.4 Sportbedrijf Hoorn

A. Tekst toegevoegd:
“Het sportbedrijf heeft daarbij ruimte om de uitvoering en exploitatie zelfstandig vorm te geven, mits dit past binnen de maatschappelijke opdracht en de gestelde kaders.”

Toelichting:
Hiermee wordt bevestigd dat het sportbedrijf binnen de vastgestelde kaders professionele ruimte krijgt om de uitvoering te organiseren. Dit voorkomt dat uitvoeringskeuzes steeds bestuurlijk moeten worden gemaakt.

5.6 Raad van Commissarissen

A. Tekst toegevoegd:
“De RvC vervult de werkgeversrol ten aanzien van de directeur-bestuurder en is in dat kader belast met de beoordeling van diens functioneren, het voeren van werkgeversgesprekken, het vaststellen van de arbeidsvoorwaarden binnen de daarvoor geldende kaders en, indien daartoe aanleiding bestaat, de schorsing van de directeur-bestuurder.”

Toelichting:
Hiermee wordt de werkgeversrol van de RVC verduidelijkt. Dat is van belang omdat ook de aandeelhouder hierin een rol heeft. Zie 5.7. In de tekst komt de ‘benoeming’ niet meer voor. Dit is namelijk een bevoegdheid van de aandeelhouder.

5.7 Aandeelhouder

A. Tekst toegevoegd:
“vertegenwoordigd door het college van burgemeester en wethouders”

Toelichting:
Ter verduidelijking over de vertegenwoordiging ingevoegd.

B. Tekst toegevoegd:
De AvA is daarmee het orgaan dat formeel besluit over de benoeming en het ontslag van de directeur-bestuurder.

Toelichting:
Als vervolg op 5.7 is hiermee duidelijk dat AvA ook een rol heeft in het werkgeversschap en wat dat behelst.

C. Tekst toegevoegd:
“Besluiten over uitbreiding of wijziging van taken en activiteiten van het sportbedrijf worden genomen binnen de bestaande beleidsmatige en financiële kaders van de gemeente. Nadere uitwerking van deze uitbreidingen vindt plaats via de dienstverleningsovereenkomst. Indien sprake is van uitbreiding die niet past binnen de bestaande beleidsmatige en financiële kaders, of leidt tot aanpassing daarvan, wordt de gemeenteraad hierover betrokken in het kader van de reguliere bestuurlijke besluitvorming.”

Toelichting:
Deze toevoeging maakt toekomstige doorontwikkeling van het sportbedrijf mogelijk zonder dat voor iedere uitbreiding een nieuw raadsbesluit nodig is. Uitbreidingen die passen binnen de door de raad vastgestelde kaders kunnen via de reguliere governance en de DVO worden uitgewerkt. Als uitbreiding niet meer binnen die kaders past, wordt de raad alsnog betrokken. Hierdoor blijft de raad in positie bij grote keuzes, terwijl de organisatie voldoende ruimte houdt om zich te ontwikkelen.

6. Betrokkenheid van gebruikers

A. Tekst vervangen:
Daarbij worden signalen, ervaringen, knelpunten en ontwikkelpunten met betrekking tot het gebruik, de toegankelijkheid, betaalbaarheid en het beheer van de sportvoorzieningen opgehaald en besproken.

Toelichting:
Hiermee wordt beter aangesloten bij het belang voor toegankelijkheid en betaalbaarheid.

9. Verantwoording en transparantie

A. Tekst toegevoegd:
"De verantwoording richt zich op hoofdlijnen en omvat in ieder geval voortgang op maatschappelijke doelen, financiële ontwikkeling en relevante afwijkingen."

Toelichting:
Met deze toevoeging is duidelijker vastgelegd waarover wordt gerapporteerd. Dit sluit aan bij de wens van de raad om inzicht te houden in prestaties en financiën.

B. Tekst toegevoegd:
"Deze ruimte wordt ingevuld zonder dat dit leidt tot verdringing van de maatschappelijke functie van de sportvoorzieningen."

Toelichting:
Hiermee is vastgelegd dat aanvullende activiteiten of inkomsten niet ten koste mogen gaan van de maatschappelijke functie van de sportvoorzieningen. Dit sluit direct aan op het belang van het behoud van het aanbod en de toegankelijkheid. Tegelijk wordt ruimte gehouden voor ondernemerschap binnen de afgesproken kaders.